

***lers Kruisstraat te Lafelt
(gem. Riemst)***

***Archeologisch vooronderzoek door middel van
proefsleuven***

T. Deville en S. Houbrechts

Opgraving

☐

Prospectie

☒

Vergunningsnummer:

2012/157

Naam aanvrager:

DEVILLE Tom

Naam site:

Lafelt, Iers Kruisstraat

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	3
2. Colofon	5
3. Administratieve gegevens	6
3.1. Onderzoeksgegevens	6
3.2. Locatiegegevens	6
4. Inleiding	7
4.1. Onderzoekskader	7
4.2. Onderzoeksteam	7
4.3. Dankwoord	8
4.4. Uitwerking en rapportage	8
5. Resultaten Veldonderzoek	9
5.1. Veldonderzoek	9
5.2. Bodemopbouw	10
5.3. Sporen	11
5.4. Vondsten	12
6. Conclusie	13
6.1. Inleiding	13
6.2. Beantwoording onderzoeksvragen	13
7. Aanbevelingen	15
8. Bibliografie	16
9. CD-ROM	17
10. Lijst met gebruikt dateringen	18

Bijlagen

- Bijlage 1:   Allesporenkaart
Bijlage 2:   Coupes en profielen
Bijlage 3:   Sporenlijst

2. Colofon

Condor Rapporten 72
ISSN 2034-6387

Iers Kruisstraat te Lafelt, Gemeente Riemst
Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven

Auteurs: T. Deville en S. Houbrechts
In opdracht van: Consoorten Coenegrachts
Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research BVBA, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research BVBA, Bilzen, mei 2012.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Condor Archaeological Research BVBA

Martenslindestraat 29,
3742 MARTENSLINDE (BILZEN)

Tel 0032 (0)498 59 38 89

E-mail: info@condorarch.be

www.condorarch.be

3. Administratieve gegevens

3.1. Onderzoeksgegevens

Datum veldwerk:	16/04/2012
Uitvoerder:	Condor Archaeological Research BVBA
Condor Rapporten:	63
Opdrachtgever:	Consoorten Coenegrachts
Onderzoeksvorm:	Prospectie met ingreep in de bodem, proefsleuven
Vergunningsnummer:	2012/157 en 2012/157(2)
Naam aanvrager:	Tom Deville
Naam site:	Iers Kruisstraat te Lafelt, Riemst
Bevoegd gezag:	Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg en ZOLAD+

3.2. Locatiegegevens

Provincie:	Limburg
Gemeente:	Riemst
Plaats:	Lafelt
Toponiem:	Iers Kruisstraat
Kadastrale gegevens:	Afdeling: 3 Sectie: C Nrs.: 726C
Kaartblad:	/

4. Inleiding

4.1. *Onderzoekskader*

Op maandag 16 april 2012 heeft Condor Archaeological Research bvba in opdracht van Consoorten Coenegrachts een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Iers Kruisstraat te Lafelt, gemeente Riemst, provincie Limburg. De aanleiding voor het onderzoek vormen de onderzoeksresultaten van een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ARON bvba in oktober 2011 waarbij verspreid over het terrein archeologische resten gerelateerd aan de slag van Lafelt uit 1747 zijn aangetroffen. Op basis van dit onderzoek werd namelijk geadviseerd om het gehele te verkavelen gebied (circa 1,3 ha) te onderwerpen aan een vlakdekkende opgraving. Het bevoegd gezag ZOLAD+ en Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg waren echter van mening dat het vervolgonderzoek beperkt kon blijven tot twee zones, namelijk een zone aan de Iers Kruisstraat (2500 m²) en een zone aan de Bonderstraat (3500 m²). De zone aan de Iers Kruisstraat diende in eerste instantie opnieuw onderworpen te worden aan een proefsleuvenonderzoek om alzo een beter beeld te scheppen van de sporen aangetroffen tijdens het onderzoek in oktober 2011. Afhankelijk van deze resultaten kan dan bepaald worden of de opgelegde opgraving moet worden uitgevoerd of niet.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld, die beantwoord dienen te worden op basis van het veldwerk:

- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd,...)?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- In welke mate dragen de onderzoeksresultaten bij tot een beter beeld van het eerste uitgevoerde onderzoek?

4.2. *Onderzoeksteam*

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

- T. Deville   Veldwerk en rapportage
- S. Houbrechts   Digitalisatie

- W. Vandercoelen   Veldwerk

4.3. Dankwoord

Dankzij de medewerking en het vertrouwen van verschillende partijen kon er tijdens dit project voortvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de opdrachtgever, consoorten Coenegrachts, voor de voortvarende medewerking, en Dhr. T. Vanderbeken van ZOLAD+.

4.4. Uitwerking en rapportage

Na het veldonderzoek worden de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is het voorliggend eindrapport samengesteld.

5. Resultaten Veldonderzoek

5.1. Veldonderzoek

Binnen het 2500 m² grote plangebied werd in overleg met ZOLAD+ besloten om één proefsleuf aan te leggen van 30 x 4 m (= 120 m²). De proefsleuf werd aangelegd tussen de proefsleuven van oktober 2011 en had een oost-west oriëntatie.

Het onderzoeksvlak is aangelegd in de top van de C-horizont op een diepte van circa 120 (oostzijde) tot 180 cm (westzijde) onder het maaiveld. De grote diepte van de onderzoeksvlakken ten opzichte van het voorgaande onderzoek werd veroorzaakt door de aanwezigheid van leemwinningskuilen. De onderzoeksvlakken zijn manueel met de schop bijgeschaafd. Alle vlakken zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. Met een metaaldetector is de aanwezigheid van metalen vondsten in de bodem nagegaan. Aan het noordprofiel van zowel de oostzijde als de westzijde van de proefsleuf is een profielkolom van minstens 110 cm breed opgepoetst, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. De bovenzijde is in alle profielen het maaiveld, de onderzijde de aangelegde bodem van de profielput (profiel 1) dan wel het onderzoeksvlak (profiel 2). De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene waterpassing (TAW). Alle werkputten, sporen, boorpunten en TAW-waarden zijn ingemeten met een hooggevoelige GPS-ontvanger (Trimble R6) met een afwijking van maximum 3 cm in het Lambert-72 stelsel.

Afbeelding 1: Overzicht van de aangelegde werkput in oostelijke richting.

5.2. Bodemopbouw

Binnen het plangebied bestaat de bouwvoor uit donkergrijs geel gevlekte zwak zandige leem die zwak humeus is. In de bouwvoor zijn spikkels en brokken houtskool, baksteen, vuursteen (natuurlijk) en mergel vastgesteld. De bouwvoor heeft een dikte van 30 à 34 cm. Hieronder is in beide profielkolommen een geroerde laag aangetroffen (S004) die op basis van de kolengruis insluitsels verwijst naar een (sub-)recente verstoring. De dikte van de geroerde laag is veranderd sterk tussen de oostelijke (30 cm) en de westelijke (60 cm) zijde. Middels een scherpe overgang is hieronder een donkergrijze geroerde laag (S003) vastgesteld. De laag heeft een dikte van 10 cm. Onder de donkergrijze geroerde laag (S003) is in profiel 2 de natuurlijke moederbodem (C-horizont) aangetroffen. Deze is zwak zandig en geel lichtgrijs van kleur.

In profiel 1 is onder de donkergrijs geroerde laag (S003) de vulling van een leemwinningskuil gedocumenteerd. Deze leemwinningskuil, die in het vlak herkenbaar is als de sporen S101, S102 en S103 heeft een donkergrijze kleur en bevat een matige hoeveelheid puin zoals baksteen en mergel. De kolengruispartikels indiceren dat de leemwinningskuil maximaal 100 tot 150 jaar oud is. Middels een scherpe overgang is ook onder de leemwinningskuil de C-horizont vastgesteld.

Afbeelding 2: detailfoto van het colluviumpakket in werkput 1.

5.3. Sporen

Verspreid over het plangebied zijn zeven sporen aangetroffen. Het merendeel kan gerelateerd worden aan de leemwinningskuil die de westelijke zijde van de proefput domineert (S101, S102 en S103) dan wel aan een oude perceelsgreppel (S106 en S107) die de proefsleuf centraal van noord naar zuid doorsnijdt.

In de zuidwand van de proefsleuf is één scherp afgelijnde kuil vastgesteld (S104) die op basis van de scherpe aflijning een betrekkelijk recente datering kan worden gekoppeld.

Ten westen van de perceelsgreppel is tenslotte nog een grote ovaalvormige kuil aangetroffen. De kuil was scherp afgelijnd en grijs van kleur. De afwezigheid van recente indicatoren zoals kolengruis en de lichtere kleur hebben gerelateerd in een coupe op het spoor. Daarbij is de zuidoostelijke hoek ontgraven. Tijdens het couperen zijn geen archeologische resten of indicatoren vastgesteld. Op basis van de scherpe aflijning wordt dan ook een (sub-)recente datering vermoed.

Afbeelding 3: detail van de perceelsgreppel die de proefsleuf van noord naar zuid doorsnijdt.

Afbeelding 4: Overzichtsfoto van spoor S105 dat in een latere fase gecoupeerd werd.

5.4. Vondsten

Tijdens het onderzoek is geen enkele archeologische indicator vastgesteld.

6. Conclusie

6.1. Inleiding

Het plangebied ligt vlak langs de Iers Kruisstraat te Lafelt in een zone waarbij in oktober 2011 werd aangetoond dat er resten gerelateerd aan de Slag van Lafelt (1747) aanwezig zijn.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn slechts zeven grondsporen vastgesteld. Uitgezonderd enkele vermoedens zijn zeker vijf van de zeven sporen van recente oorsprong.

6.2. Beantwoording onderzoeksvragen

- ***Zijn er sporen aanwezig?***

Tijdens het onderzoek zijn er in totaal zeven sporen vastgesteld. Hiervan zijn er vijf sporen met zekerheid van recente oorsprong aangetroffen. De overige twee sporen krijgen op basis van de scherpe aflijning een (sub-)recente datering toegekend.

- ***Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?***

Alle sporen zijn van antropogene oorsprong.

- ***Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd,...)?***

Gezien de recente aard van de sporen is er sprake van een goede bewaringstoestand.

- ***Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren***

Niet van toepassing

- ***Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?***

Vijf van de zeven sporen zijn met zekerheid, op basis van kolengruisinsluitsels van recente oorsprong. De overige twee sporen hebben op basis van de scherpe aflijning een (sub-)recente datering gekregen

- **In welke mate dragen de onderzoeksresultaten bij tot een beter beeld van het eerste uitgevoerde onderzoek?**

In eerste instantie werd voor het gebied een vlakdekkende opgraving voorzien omdat er kuilen zijn aangetroffen die gerelateerd kunnen worden aan de aangetroffen resten nabij de Bonderstraat. Dit proefsleuvenonderzoek toont aan dat de desbetreffende kuilen eerder gerelateerd kunnen worden aan leemwinning dan aan de slag van Lafelt.

7. Aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. Binnen het plangebied zijn weliswaar verschillende sporen aangetroffen, een recente datering en/of een lage archeologische informatiewaarde maakt dat de sporen geen aanleiding geven tot een vervolgonderzoek.

Bovenstaand advies is slechts een selectieadvies en dient louter ter advisering van het bevoegd gezag: Ruimte en Erfgoed. Het definitieve besluit met betrekking tot de vrijgave van het terrein, zal op basis van het uitgebrachte advies genomen worden door het bevoegd gezag. Daarom wordt geadviseerd om inzake het besluit contact op te nemen met Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg.

8. Bibliografie

Bronnen

Wezemaal E., 2011. Lafelt Iers Kruisstraat, Aron Rapport 131, Sint-Truiden.

9. CD-ROM

Bijgevoegd bevindt zich een CD-rom met de volgende gegevens:

- Foto's geordend per werkput
- De digitale versie van dit rapport
- Fotolijst, sporenlijst, velddagboek, hoogtematen.

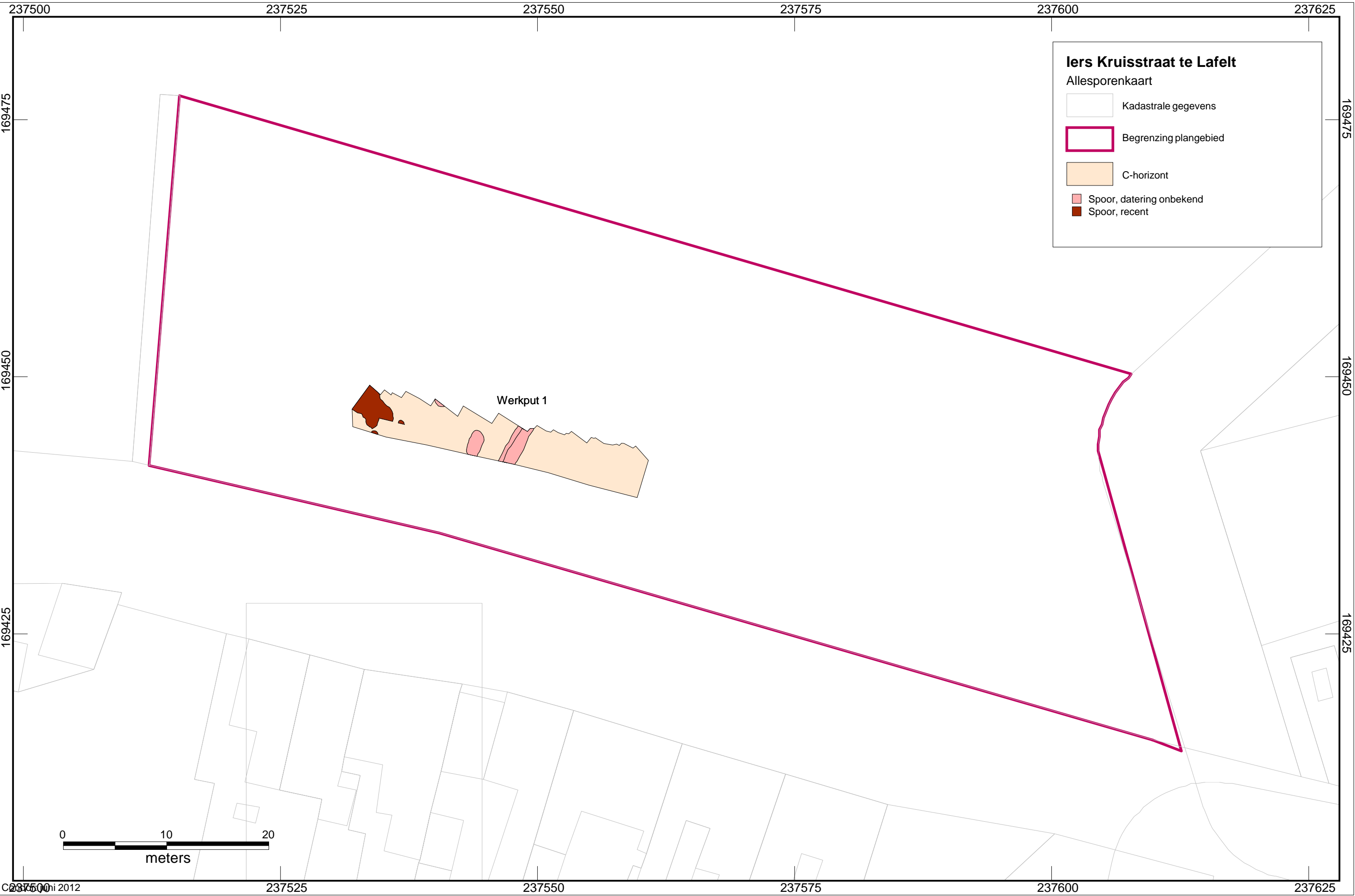
10. Lijst met gebruikt dateringen

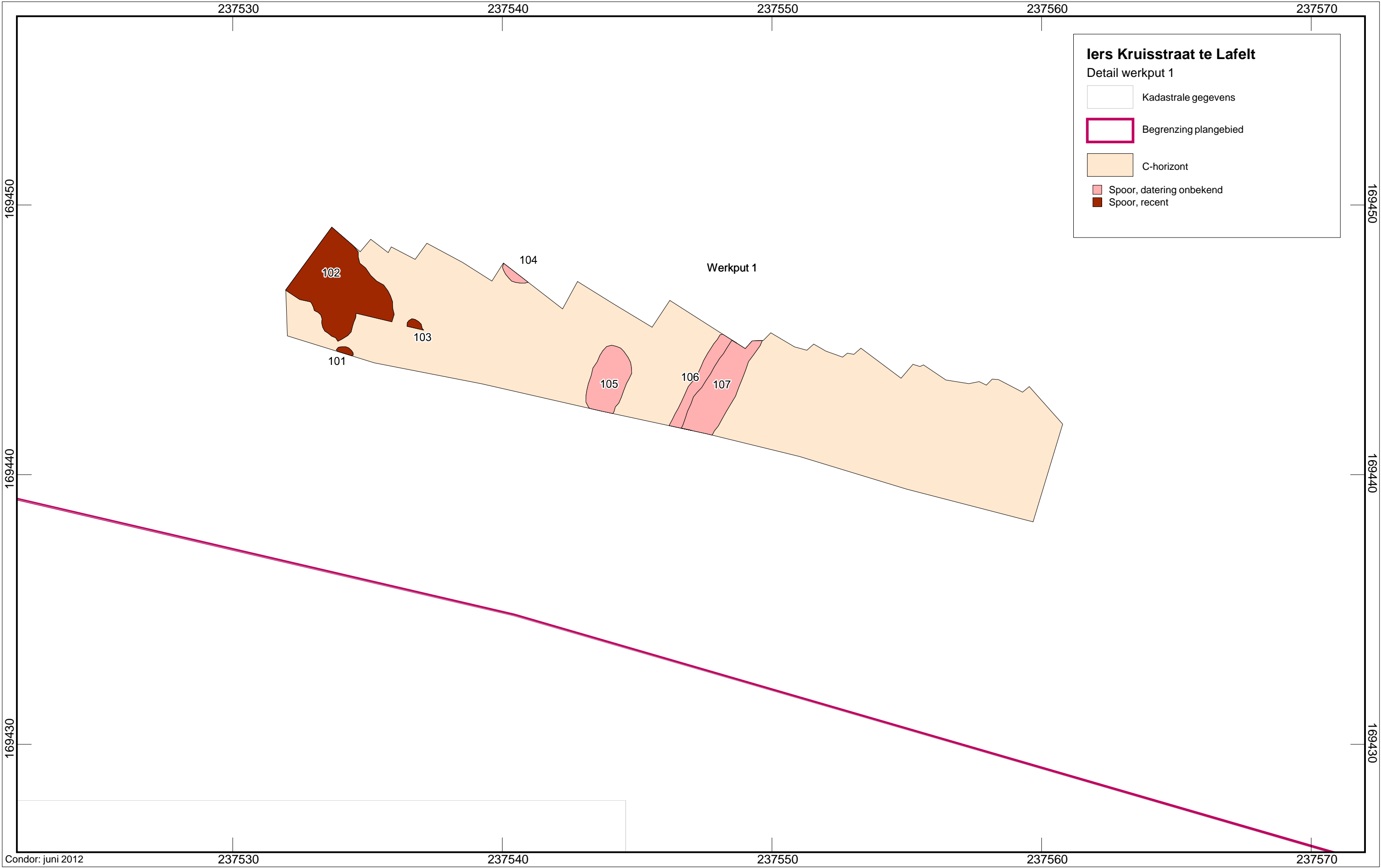
Ruwe datering	Verfijning 1	Verfijning 2	Verfijning 3	Precieze datering
STEENTIJD	Paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	1.000.000/500.000 - 250.000 jaar geleden
		Midden-paleolithicum	Midden-paleolithicum	250.000 - 38.000 jaar geleden
		Laat-paleolithicum	Laat-paleolithicum	38.000 - 12.000 jaar geleden
	Mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	ca. 9.500 - 7.700 v. Chr.
		Midden-mesolithicum	Midden-mesolithicum	7.700 - 7.000/6.500 v. Chr.
		Laat-mesolithicum	Laat-mesolithicum	ca. 7.000 - ca. 5.000 v. Chr.
		Finaal-mesolithicum	Finaal-mesolithicum	ca. 5.000 - ca. 4.000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg-neolithicum	Vroeg-neolithicum	5.300 - 4.800 v. Chr.
		Midden-neolithicum	Midden-neolithicum	4.500 - 3.500 v. Chr.
		Laat-neolithicum	Laat-neolithicum	3.500 - 3.000 v. Chr.
		Finaal-neolithicum	Finaal-neolithicum	3.000 - 2.000 v. Chr.
METAALTIJDEN	Bronstijd	Vroege bronstijd	Vroege bronstijd	2.100/2.000 - 1.800/1.750 v. Chr.
		Midden bronstijd	Midden bronstijd	1.800/1.750 - 1.100 v. Chr.
		Late bronstijd	Late bronstijd	1.100 - 800 v. Chr.
	Ijzertijd	Vroege ijzertijd	Vroege ijzertijd	800 - 475/450 v. Chr.
		Midden ijzertijd (oosten)	Midden ijzertijd (oosten)	475/450 - 250 v. Chr.
		Late ijzertijd (oosten)	Late ijzertijd (oosten)	250 - 57 v. Chr.
		Late ijzertijd (westen)	Late ijzertijd (westen)	475/450 - 57 v. Chr.
ROMEINSE TIJD	Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	57 v. Chr. - 69
		Midden-Romeinse tijd	Midden-Romeinse tijd	69 - 284
		Laat-Romeinse tijd	Laat-Romeinse tijd	284 - 402
MIDDELEEUEWEN	Middeleeuwen	Vroege middeleeuwen	Frankische periode	5de eeuw - 6de eeuw
			Merovingische periode	6de eeuw - 8ste eeuw
			Karolingische periode	8ste eeuw - 9de eeuw
		Volle middeleeuwen	Volle middeleeuwen	10de eeuw - 12de eeuw
		Late middeleeuwen	Late middeleeuwen	13de eeuw - 15de eeuw
NIEUWE TIJD	Nieuwe tijd	16de eeuw		
		17de eeuw		
		18de eeuw		
NIEUWSTE TIJD	Nieuwste tijd	19de eeuw		
		20ste eeuw		

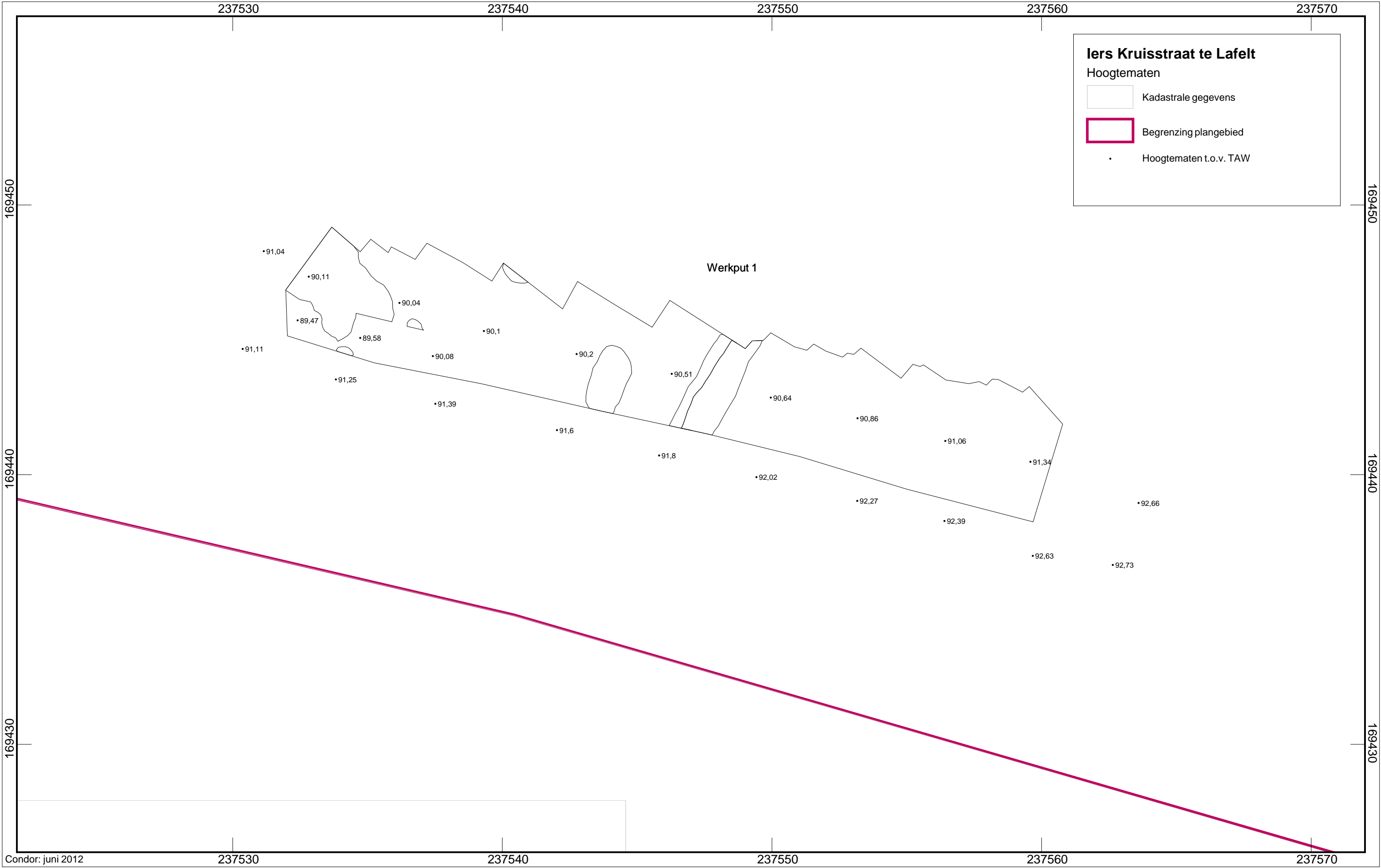
BIJLAGEN

Bijlage 1

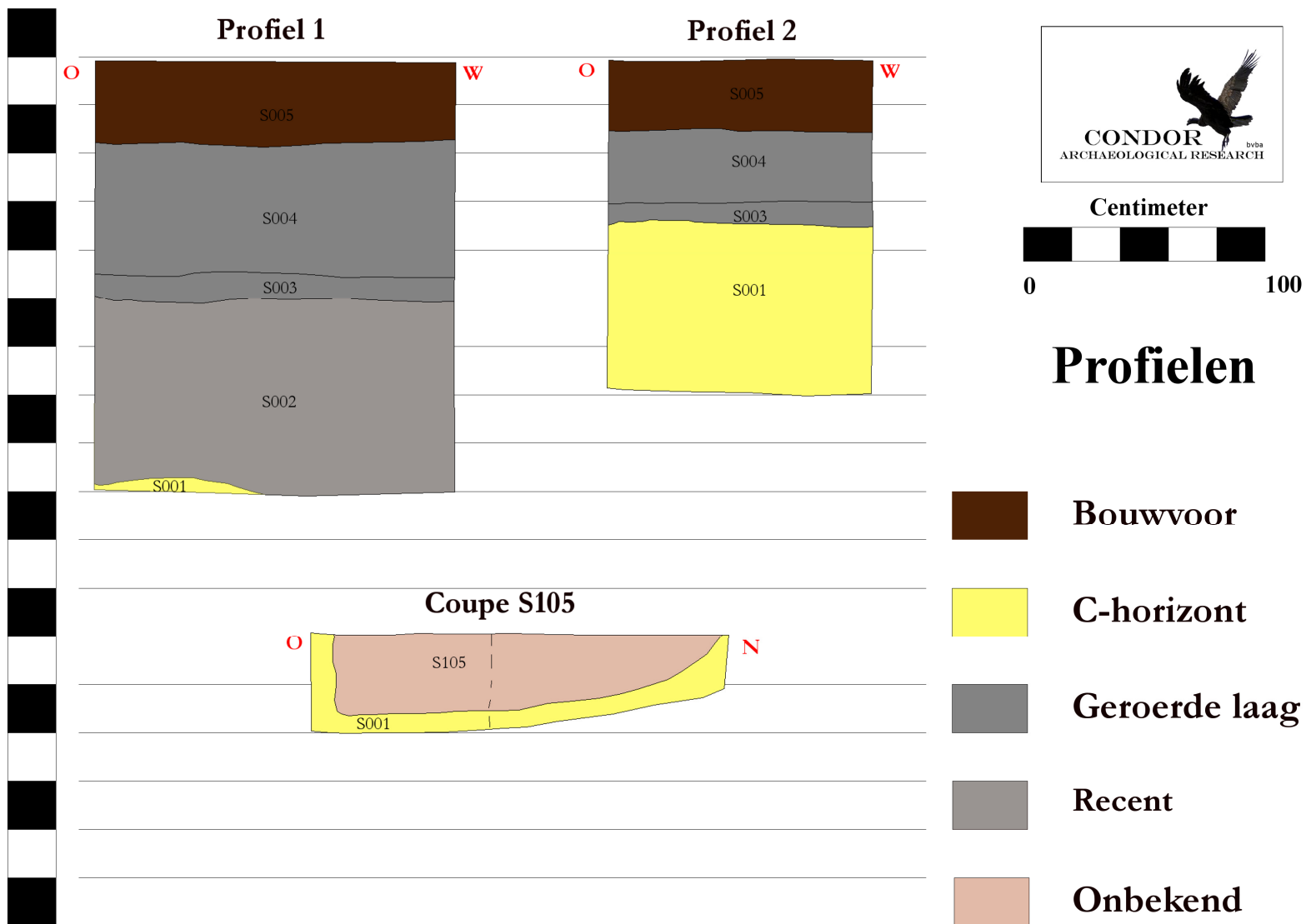

Bijlage 2

Bijlage 3

Sporenlijst					Provincie:	Limburg				Gemeente:	Riemst			Plaats, Toponiem:
					Projectnr:	12-072				Code:	LA12IE			Iers Kruisstraat te Lafelt
Nummer	Werkput	Vlak	TAW	Type	Kleur	Textuur	Insluitsels	Begrenzing	Vorm	Datering	Samenhang	Opmerking		
001				C-horizont	LiBr Vge	Lz1								
002				kuil	GrDoBr Vge	Lz1	Hk6, Kg6				= S101, S102 en S103	Leemwiningskuil		
003				geroerd	DoGr	Lz1	Bst1, Mer1, Hk1, Kg1							
004				geroerd	GrDoGr	Lz1	Hk1, Bst1							
005				Ap-horizont	DoGr VGe1	Lz1	Bst1, hk1, Svu1, Mer21							
101	1	1	89,59	KUIL	Gr DoBr VGe1	Lz1	Hk6, Kg6	scherp	onregelmatig	recent		Leemwinningskuil		
102	1	1	89,43	KUIL	Gr DoBr VGe1	Lz1	Hk6, Kg6, Mer2, Bst1	scherp	onregelmatig	recent		Leemwinningskuil		
103	1	1	90,05	KUIL	Gr DoBr VGe1	Lz1	Hk6, Kg1	scherp	onregelmatig	recent		Leemwinningskuil		
104	1	1	89,98	KUIL	Gr VGe1	Lz1		scherp	onregelmatig	onbekend				
105	1	1	90,37	KUIL	Gr VGe1	Lz1	Hk2, V11	scherp	ovaal	onbekend				
106	1	1	90,60	LAAG	DoGr	Lz1		scherp	lineair	onbekend				
107	1	1	90,61	GREPPEL	Gr	Lz1		scherp	lineair	onbekend				